

Pseudocistela ceramboides (Coleoptera: Tenebrionidae) aan de westrand van Brussel

Willy Troukens

Samenvatting. De auteur bespreekt de vangst van twee exemplaren *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761) in een lichtval te Dilbeek (VB). Deze kever lijkt tamelijk ongewoon in België. Details over de verspreiding en biologie worden gegeven.

Abstract. *Pseudocistela ceramboides* (Coleoptera: Tenebrionidae) at the westside of Brussels
The author discusses the capture of two specimens of *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761) in a light trap at Dilbeek (VB). This beetle seems to be rather uncommon in Belgium. Details on its distribution and biology are provided.

Résumé. *Pseudocistela ceramboides* (Coleoptera: Tenebrionidae) à la périphérie ouest de Bruxelles, Belgique
L'auteur explique la capture de 2 exemplaires de *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761) dans un piège lumineux à Dilbeek (VB). Cette espèce ne semble pas très commune en Belgique. Des détails concernant la distribution et la biologie sont donnés.

Key words: *Pseudocistela ceramboides* – Tenebrionidae – Faunistics – Belgium – Coleoptera.

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht. nicole.sengier@skynet.be

De Europese Tenebrionidae worden tegenwoordig onderverdeeld in 8 onderfamilies met 1774 soorten en ondersoorten (Fattorini 2014). In Midden-Europa behoren alle soorten tot de Alleculinae, Diaperinae, Lagriinae of Tenebrioninae (Kaszab 1969: 213–264). Afgezien van een steeds toenemend aantal adventieven en exoten zijn in dit gebied 115 soorten inheems waarvan 50 in België. Aan de westrand van Brussel zijn hiervan al 13 soorten waargenomen. Hierover verschenen al verschillende artikels (Troukens 2004: 151–152, 2005: 23–30, 2009: 127–138, 2010: 21–22). Wij kunnen daar nu een 14de soort aan toevoegen.

Op 3.vii.2010 ontdekte ik in mijn kleine Heath-val op het Roelandsveld te Dilbeek (VB) voor het eerst een exemplaar van *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761). Een tweede exemplaar werd in dezelfde lichtval aangetroffen op 3.vii.2013. Deze kever behoort tot de onderfamilie der Alleculinae waarvan de soorten er een zeer verschillende levenswijze op nahouden. Sommige zijn 's nachts actief en andere houden van de zonnewarmte. Men vindt de larven in boomzwammen, in vermolmd hout of in de grond tussen plantenwortels (Harde & Severa 1982: 208).

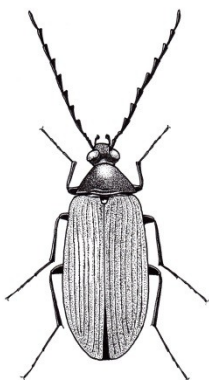

Fig. 1. *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761).

Pseudocistela ceramboides is een lang-ovale kever van 10 à 12 mm (fig. 1). Sprieten en poten zwart. Sprieten, vooral bij het ♂, vanaf het 4de lid zaagvormig verbreed (Möller *et al.* 2006: 166). Kop en halsschild

zwart of bruinachtig. Ogen bij het ♂ sterk vergroot en zeer dicht bij elkaar; bij het ♀ tamelijk klein (Keer 1930: 824). Halsschild naar voren sterk versmald en afgerond. Dekschilden geelbruin en vanaf de basis met duidelijke stippelstrepen. Poten dun en vrij lang. Tarsen bij het ♂ langer dan de schenen; bij het ♀ nauwelijks even lang. De larven ontwikkelen zich in de molm van holle of dode eiken, haagbeuken en kastanjabomen. Zij houden zich bij voorkeur op in het boormeel van vele houtkeversoorten (Keer 1930: 824). De imago's vindt men van mei tot augustus op eiken, beuken, in houtstapels en soms op bloemen. De kevers zijn 's nachts actief en worden dan ook wel eens gevonden in lichtvallen.

Pseudocistela ceramboides komt voor in heel Europa waar hij zich vooral thuis voelt in eikenbossen (Kaszab 1969: 220). In België wordt deze kever verspreid en slechts sporadisch waargenomen. (fig. 2).

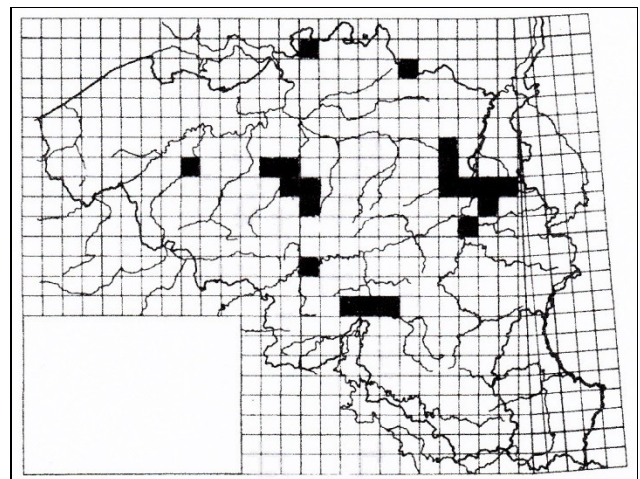

Fig. 2. Vindplaatsen van *Pseudocistela ceramboides* (Linnaeus, 1761) in België.

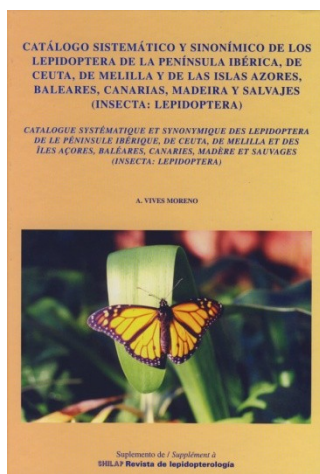
Dankwoord

Informatie en gegevens voor dit artikel werden mij vriendelijk bezorgd door Luc Crevecoeur (Genk), Alain Drumont (KBIN, Departement Entomologie, Brussel) en Eric Meuris (Gentbrugge). Hiermee kon het verspreidingskaartje samengesteld worden. Hartelijk dank!

Bibliografie

- Fattorini S. 2013. Coleoptera, Tenebrionidae. – In: Audisio P. (Ed.) *Fauna Europaea, Coleoptera*, version 2.6.2. — www.faunaeur.org. (bezocht 20.xi.2014).
- Harde K. W. & Severa F. 1982. *Thieme's kevergids*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen.
- Kaszab Z. 1969. Alleculidae. — In: Freude, Harde & Lohse (eds.) *Die Käfer Mitteleuropas*. Band 8. — Goecke & Evers Verlag, Krefeld.
- Keer P. M. 1930. *Calwer keverboek*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen.
- Möller G., Grube R. & Wachmann E. 2006. *Der Fauna Käferführer 1. Käfer im und am Wald*. — Fauna Verlag, Nottuln.
- Troukens W. 2004. *Bolitophagus reticulatus* aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Tenebrionidae). — *Phegea* **32**(4): 151–152.
- Troukens W. 2005. Rouwtorren en enkele verwanten aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Tenebrionidae, Alleculidae, Lagriidae, Serropalpidae). — *Phegea* **33**(1): 23–30.
- Troukens W. 2009. Nieuwe en interessante vondsten aan de westrand van Brussel van Tenebrionidae en Serropalpidae (Coleoptera). — *Phegea* **37**(4): 127–131.
- Troukens W. 2010. Een nieuwe keversoort voor de Belgische fauna: het beukenrouwtorretje, *Diaclina fagi* (Coleoptera: Tenebrionidae). — *Phegea* **38**(1): 21–22.
- Vorst O. 2010. Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera). — *Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging* **11**. — NEV, Amsterdam.

Boekbespreking

Vives Moreno A.: Catálogo sistemático y sinonímico de los Lepidoptera de la Península Ibérica, de Ceuta, de Melilla y de las islas Azores, Baleares, Canarias, Madeira y Salvajes (Insecta: Lepidoptera).

18 × 25 cm, 1184 pagina's, supplement bij het tijdschrift SHILAP Revista de lepidopterología, gebonden in harde kaft, 2014, € XXX (ISBN 978-84-617-3707-9).

Dit is de derde uitgave van de eerder verschenen catalogi (1992 en 1994) door dezelfde auteur, maar ze verschilt van de vorige doordat deze catalogus een iets groter geografisch gebied bestrijkt en ook omdat er rekening is gehouden met de recente herindeling van vele families als gevolg van diverse genetische studies. Daarom wijkt de systematiek in deze editie van de catalogus in sommige delen nogal sterk af van de vorige twee.

In deze catalogus worden alle vlindersoorten vermeld uit volgende gebieden: Andorra (889 soorten), Gibraltar (524 soorten), vasteland Spanje (4799 soorten), Balearen (Mallorca, Menorca, Ibiza, Formentera, Cabrera, 708 soorten), Ceuta (3 soorten), Melilla (30 soorten), Canarische Eilanden (El Hierro, La Palma, La Gomera, Tenerife, Gran Canaria, Fuerteventura,

Lanzarote, 705 soorten), vasteland Portugal (2625 soorten), Azoren (Corvo, Flores, Graciosa, São Jorge, Faial, Pico, Terceira, São Miguel, Santa María, 160 soorten), Madeira (Madeira, Porto Santo, Desertas, 314 soorten), Salvajes (Salvagem Grande, Salvagem Pequena, Fora, 24 soorten).

Na een inleiding in het Spaans en Frans, waarin kort wordt ingegaan op de reden van deze derde uitgave, het geografische gebied, de gevolgde nomenclatuur en systematiek en een dankwoord, wordt eerst een overzicht gegeven van alle hogere systematische categorieën boven genusniveau, dus tot en met subtribus. Dit overzicht en de rest van de catalogus volgt de moderne systematiek met een paar kleine uitzonderingen. Alle erkende families van de wereldfauna worden vermeld, dus ook deze die geen vertegenwoordigers hebben in het bestudeerde gebied.

Het overgrote deel van dit boek wordt ingenomen door de eigenlijke catalogus. Alleen wanneer een soort alleen op het vasteland van Spanje voorkomt, staat er niets in de marge, anders wordt telkens met letters aangegeven waar precies de soort verspreid is. Een ander positief punt is dat de catalogus heel veel synoniemen vermeldt (b.v. 15 bij *Hepialus humuli*, 52 bij *Zerynthia rumina*, 20 bij *Mniotype adusta*). Dit is erg handig als men oudere entomologische literatuur raadpleegt. In 1307 gevallen wordt extra commentaar toegevoegd aan het voorkomen van een soort, dit door middel van een nummer dat verwijst naar extra info achter de eigenlijke lijst. Deze commentaren bevatten in vele gevallen belangrijke nomenclatorische ingrepen, zo worden bij de dagvlinders heel wat subspecies gesynonymiseerd.

Het boek sluit af met een zeer uitgebreide bibliografie over de Lepidoptera-fauna van het besproken gebied en met drie alfabetische indexen: hogere categorieën tot en met subgenus, auteursnamen en soortnamen. In deze laatste index is een onderscheid gemaakt tussen geldige soortnamen (in vetjes) en synoniemen (in cursief). Het boek is zeer keurig uitgegeven en zal lange tijd dienst doen als referentie voor het systematisch en faunistisch onderzoek naar de vlinders in het bestudeerde gebied.

Willy De Prins